

Pivókné Gajdár Klára – óvodai szaktanácsadó, tréner:
Tudósítás a Családpedagógiai Egyesület (CSPE) szakmai programmal egybekötött
2017. évi közgyűléséről

2017. június 26-án a Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kara fogadta be rendezvényünket, melyen az egyesületi tagok mellett ingyenesen vehetett részt minden érdeklődő.

A programot **Vargáné dr. Nagy Anikó** – a CSPE elnöke – nyitotta meg. Köszöntötte a közönséget és az előadókat, ismertette a napirendet. Felkérte az első előadót, **F. Lassú Zsuzsát** - az ELTE TÓK tanszékvezetőjét, habilitált egyetemi docensét - hogy tartsa meg *Családok kihívásokkal - mentális sérülékenység és reziliencia* címmel előadását.

Az előadó rámutatott a modern családok kihívásaira, hogy minden család más és más! Az eltérések okai lehetnek: földrajzi, társadalmi – gazdasági, családi struktúra, életciklusbeli, értékrendi eltérések. Válaszokat adott a „Miért lesz valaki mentálisan beteg?” kérdésre, majd rátért a családban előforduló mentális sérülékenységekre. Kiemelte, hogy az európai lakosság kb. 38%-a szenved valamilyen mentális betegségben, valamint, hogy 12-ből egy gyermeknek mentálisan beteg szülője van. Beszült a szülők szorongásos zavarainak gyermekekre való hatásairól. Magyarázatot adott arra is, hogy mi védi meg a gyermeket ezektől a hatásoktól: a lélektani rugalmasság, a reziliencia.

A következő előadó *Szabadi Edit* - a Református Pedagógiai Intézet pedagógiai előadója, köznevelési szakértője - *Kisgyermekkorai nevelés támogatása* címmel ismertette az EFOP 3.1.1 kiemelt uniós projekt keretében megvalósuló óvodapedagógusok továbbképzésének új lehetőségét. A projekt célja a köznevelés kezdő, azt megalapozó intézményének, az óvoda, valamint a családi napközi esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítése, kiemelt figyelemmel a 2015. szeptember 1-től hatályba lépett, a 3 éves kortól kötelező óvodai nevelés bevezetésének szakmai támogatására, és az Óvodai nevelés országos alapprogramjában rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítására. Megtörtént a kisgyermekkorai nevelés hazai és nemzetközi gyakorlatának elemző áttekintése, a statisztikai adatok gyűjtése és feldolgozása, az óvodák és fenntartók azonosítása, kiválasztása. Kifejlesztésre került az óvoda hátránycsökkentő szerepére fókuszáló 8 db 30 órás pedagógus továbbképzés, amely az alábbi óvodai területeket érinti

- Játék, szabad játék szerepe a hátránycsökkentésben
- Környezettudatosságra nevelés hátrányos helyzetű gyermekeket nevelő óvodában
- Különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTM, kiemelten tehetséges) gyermekek együtt nevelése az óvodákban
- Egészséges életmódra nevelés hátrányos helyzetű gyermekeket nevelő óvodában
- Mozgás kiemelt szerepe a gyermekek fejlődésében, szerepe a hátránycsökkentésben
- Tehetségazonosítás, tehetséggondozás lehetőségei hátrányos helyzetű gyermekeket nevelő óvodában
- Művészeti nevelés hátrányos helyzetű gyermekeket nevelő óvodában
- Egyéni bánásmód, a hátránycsökkentés speciális módszertana az óvodában

A projekt megvalósítása során 3000-4000 fő pedagógusnak adnak lehetőséget a képzésekbe történő bekapcsolódásra. Ez kb. 220-250 képzési csoportot jelent, 120-140 képzési helyszínen, 70-80 településen. A képzések szervezését helyi szinten a POK-ok munkatársai látják majd el. Az Oktatási Hivatal által felkért szakemberek 30 órás akkreditált szakmai megújító kontakt képzéseket fejlesztettek, amelyek elérhetőek az Oktatási Hivatal honlapján a Pedagógus továbbképzési jegyzékben. A képzések tematikája egyedülálló: 20 óra óvodai területet érintő módszertani témafeldolgozás + 3 óra hospitálás + 7 óra - úgynevezett alapmodul - a pedagógiai program fejlesztésének támogatása céljából. (jogszabályi áttekintés, megfeleltetés, PP felülvizsgálata, helyzetértékelés, implementáció: jó gyakorlatok és új tartalmak beépítése a PP-be, a PP minőségfejlesztése)

Helyi jó gyakorlat 3 órában: 1 óra látogatás előtti beszélgetés – 1 óra foglalkozáslátogatás – 1 óra szakmai konzultáció.

A harmadik előadásban **Pivókné Gajdár Klára** - óvodai szaktanácsadó, tréner - Az *óvoda a családi nevelés kiegészítője* szemszögéből hívta fel a figyelmet az értelmezési és gyakorlati sokféleségekről. Bemutatta a téma jogszabályi háttereiből fakadó kötelezettségeket: **az óvoda hátránycsökkentő szerepét, az óvoda kiegészítő szerepét** tekintve a szülői szerep elsődlegességét. Rövid emlékeztetőt adott család megismeréséről (tavalyi témája ez volt) Felhívta a figyelmet a családi jellemzők fontosságára az óvodában: mintakövetés, családi szokások, hagyományok, ünnep és hagyomány kapcsolatára. Ezzel vezette fel saját Ünnepfelfogását, annak gyakorlatát. Végül szólt a **szülői elvárásokról, mint az óvoda vonzerejéről** egy országos felmérés tükrében. Kiemelte az iskolaérettségi családi aggodalmakat, ami azon alapulhat, hogy a szülőket a gyermeki teljesítmény igazolja vissza, az iskolai elvárásoktól való félelmüket sokszor óvodai kompenzációs-korrektív igényeikkel, - az óvoda profiljába nem illeszkedő – szolgáltatásokkal igyekeznek csökkenteni! Az óvodák „vonzereje” jelentős mértékben múlik azon, hogy az egyes intézmények milyen mértékben nyitottak ezen szülői elvárások irányába, illetve azon, hogy milyen válaszokat adnak a felismert szülői igényekre. A szülők között nem kevesen vannak, akik azzal az elvárással közelítenek gyermekük óvodájához, mintha annak valamiféle „előiskolaként” kellene működnie. Az ilyen irányú szülői beállítódás széleskörű elterjedtsége megnehezíti az óvoda helyzetét, amikor gyermekközpontú – nem pedig oktatásközpontú – nevelési programja megvalósítására törekszik. **Az óvoda szolgáltató jellegének szakmai kritériumok nélküli megerősödése nem kívánatos irányba terelheti az intézmények nevelési gyakorlatát.** A szülők óvodaválasztása természetesen eredményezi, hogy az óvodák bizonyos vonatkozásban rivalizálásra kényszerülnek, különösen, ha az adott körzetben a csökkenő gyermeklétszám megnehezíti vagy lehetetlenné teszi az intézmények megfelelő feltöltését. A

fenntartói érdeklődés és elvárások is generálhatnak versenyt az intézmények körében. Sok intézmény működik abban az ellentmondásos helyzetben, hogy miközben világosan látja a szülői igényeket, nincs lehetősége a helyzet érdemi változtatására.

A szünetet követően *Vargáné dr. Nagy Anikó* – DEGYFK adjunktusa ismertette *Loris Malaguzzi és a Reggio-pedagógiát*.

A Reggio pedagógia gyermekképe a gyermeki kíváncsiságra épül. Malaguzzi szerint a gyermek arra törekszik, hogy megértse az őt körülvevő világot. Alapvető jellemzője, hogy a tanulási folyamatban résztvevők kapcsolatára épít: gyermek-gyermek, gyermek és pedagógus. A tanulási folyamat nyílt végű, amit a gyermeki tevékenység befolyásol/határoz meg. Nem rendelkezünk kész recepttel a gyermeki fejlődésről, a gyermek megismerése megfigyelésén alapuló hosszú folyamat eredménye, ahol lineáris a fejlődés, az a pedagógia leegyszerűsítése egyszerű matematikai képletté, (Malaguzzi) a fejlődési lépcsőfokokat dobjuk ki az ablakon. (Malaguzzi)

A Reggio pedagógusok jellemzői: mesterségbeli hitvallása a bizonytalanság/kétkedés. Rendelkezik a hallgatás és a kétkedés pedagógiájával, Hangsúlyos: a gyermeki tevékenységek megfigyelésének a készsége, a megfigyelés rögzítésére, annak elsajátítása, hogyan értelmezzék az egyes gyermek tevékenységét, munkáját, Inspiráló környezetet biztosítson, a gyermeki tevékenységet támogató magatartást nyújtson és biztosítsa a gyermeki személyiség kibontakozását. Az ismeretszerzési folyamatban a megértést segítő kommunikációs partnere a gyermeknek.

„*Pedagogista*”: feladata az óvodapedagógusok szakmai, pedagógiai támogatása, továbbképzések szervezése, nevelési helyzetek problémák megoldása, pedagógiai szemlélet formálása a legfrissebb nemzetközi kutatások alapján.

„*Atelierista*”: segíti a gyermekek művészi kifejezését, teret ad a különböző gyermeki szimbolikus nyelv megnyilvánulásának, munkájával segíti a gyermeki tudás konstruálásának folyamatát. Gondoskodik arról, hogy a gyermekek megismerkedhessenek a különféle anyagokkal, eszközökkel, technikákkal, ötleteit rendszeresen megbeszéli velük

Malaguzzi szerint a környezet a „harmadik nevelő”: inspiráló, motiváló és esztétikus környezet - a konyha tanulási tér nevelési és tanulási eszköz - a „*piazza*” - üvegfallal határolt szabad kert.

A gyermeket megilletik az alapvető jogok, ösztönözni kell, hogy maga tegyen fel kérdéseket, társas kapcsolatokon alapuló tevékenységszervezés biztosítása, folyamatos kommunikáció: gyermek-pedagógus; gyermek-gyermek, a családokkal való résztvevő együttműködés, a kultúrával való kapcsolat, az atelier helyek és az atelierista nevelők szerepe, miért kérdések: nem konkrét válasz, hanem a válaszokhoz vezető különböző utak.

A dokumentáció: a gyermeki kommunikáció és a gyermeki tapasztalatok láthatóvá tétele, lényeges eleme maga az alkotás folyamata, a gyermek kifejezőképességének a megörökítése és rögzítése.

NEM módszer, hanem szemlélet, filozófia, gondolkodásmód együtt a gyermekkel, a gyerekekről! A gyerekek más-más földrajzi, fizikai és kulturális környezetben, időben és térben másképpen gondolkodnak az őket körülvevő világról. Nem másolható, hiszen az egyedi gyermeki válaszok sokféleségétől függ a tevékenység megvalósítása!

A rendezvényt a CSPE közgyűlése zárta, melynek során Vargáné dr. Nagy Anikó elnök beszámolt az elmúlt év egyesületi tevékenységeiről, a sikeres pályázatokról és a további célokról.

Minden résztvevő díjmentesen kézhez kapta az Egyesület gondozásában kiadott újabb tanulmánykötetet **Családi nevelés 2.** címmel.

Elnök asszony és jómagam is - mint a rendezvény szervezője - köszönetet mondtunk

Dr. Golyán Szilviának a remek helyszín biztosításáért és személyes támogatásáért is!

Köszönöm a fotókat Zsezserán Jánosné Katinak, aki szakmailag óvodai szaktanácsadó- és egyesületi tagtársam, valamint személyes barátom is!